1-й КОЗАК.

Не легко нам на се й відповідь дати...
Хоч сам я — що-ж, за думку сю стою,
Вона для нас і гарна і користна.

2-й КОЗАК.

Я те-ж ладен на замір згоду дать.
І мислю те, що й кожен буде згодний,
Усяк бо зна, що коїть нам Москва,
Яких негод набрались ми за нею...

3-й КОЗАК.

Втискає нас і пільги одбира.

4-й КОЗАК.

І на Самарі місто збудувала,
Щоб зупинить козацький вільний рух.

5-й КОЗАК.

Збагніте ви, на що далисьте згоду!
Се зрадить ви бажаєте Москву.
А звісно вам, чим справа сяя пахне?
Програли ми — і в нас пропало все;
Нас всіх забють в нові ще більші пута
І матір-Січ зруйнують до кінця...

6-й КОЗАК.

Я мислю теж, щоб згоди не давати,
Бо ще не гріх служити і Москві.

7-й КОЗАК.

Гаразд нам жить... Не стягнуть трохи шкури!...

8-й КОЗАК.

Шматок дадуть, а вкрадуть втроє більш.

9-й КОЗАК.

Та ще й за те – спасибі вимагають.

10-й КОЗАК.

Е, ні, не те!... Я раджу ліпше вам:
Іти тепер боротись із Москвою.
Не личить нам, нема де правди діть.
Тепер і се і те ще може бути,
І ще Москві то може й пощастить, —

А краще ми переждемо годину,
Як цар Петро скінчить сю валку січ,
І все, що ми добуть не забажаєм,
Добудемо без всїх уже зневір.
Так от моя, панове-друзї, рада.

11-й КОЗАК.

Не треба нам чекать слушних годин.
Тепер для нас година найслушнїша.

12-й КОЗАК.

Тепер Петро не зна, що діять сам.

9-й КОЗАК.

Нї, не гаразд! На спілку ми не згоднї!...

ГОЛОСИ.

Не хочем! нї! Подати згоду, дать! (*Пісдя тиші.*)

КОШОВИЙ.

Так буде як, мої пани-братове?
Доволї ви змагали ся собі,
Доволї ви про се й поміркували, —
Так, мислю я, скінчим же справу враз, —
Хто згоден є, — лїворуч хай одійде,
А хто-пак нї — праворуч хай іде!

(*Більшість відходить на лїво.*)

Так згода є боротись із Петром
І підтримать на нього замір грізний! (*до Орлика*)
Се вам щастить великий ваш талан,
Що на Москву погодила ся Січа
Іти в борню в такий злиденний час,
Коли Москва усїм нагнала жаху!

ОРЛИК (*до кошового*).

Спасибі вам, наш сьвітлий Кошовий,
Що помогли у справі нашій спільній.

(*до козаків*)

Спасибі й вам, братове-козаки,
Що радо ви на поклик відгукнулись...
І рідний край — питима матїр вам,
Що зрятувать її ви погодились,
В своїй душі не зможе вас забуть

Її борців, до віку необорних.
Хвала-ж вам всім, хай вік живе нам Січ —
Осе кубло орлів міцних та дужих.
Нехай по вік живе в нїй дух сьвятий,
Що тих орлят годує й напуває.
Нехай живе широка воля в вас
І правдонька, до віку невмируща...
Ще раз, брати, моє спасибі вам!

КОЗАКИ (*гукають*).

Гетьманові Мазепі слава, слава! *(Гуки.)*

КОШОВИЙ *(до Орлика)*.

Що-ж, пане мій, нема в вас більше справ?
Чи може ще що-небудь є сказати?

ОРЛИК.

Нї, більш нема! се єсть єдина річ,
Що мусив я козацтву розказати!

КОШОВИЙ.

Так що-ж, кінець пани-товариші!
Нехай з вас всяк іде тепер по волї.
Той на степи, той на лани рясні,
Той на Днїпро ізнов рибалкувати.
Щоб не була в нічев'ї матїр-Січ,
Щоб не привчавсь до лїнощів Низовець.

(*Всї починають розходить ся.*)

Ага, пак ще... Забув я вас спитать,
Заміри ті, щоб до Москви вдаватись.
Тепера нам потрібно облишить,
Коли ми все розірвемо із нею?

ГОЛОСИ.

Лишить, лишить!... Платнї не треба нам...

КОШОВИЙ.

Осе гаразд... то так я й буду знати.
Тепер, брати, одвертий є вам шлях.
Не буду вас нїчим я турбувати,
Аж поки нас не викличе похід. (*Звертаєть ся до посла.*)
А ви, пани, ходїмте в добрий час,
Погуторить у мій курінь спокійний,
Та відпочить хоч трохи від шляху.

ОРЛИК.

Спасибі вам за щире привітання.

ЧЕЧЕЛ.

За ласку всю ми дякуємо вам. *(Уходять.)*

ЧЕТВЕРТА ЯВА.

(Тим часом зза сцени виходить юрба бурлак і йде на сцену.)

1-й БУРЛАКА.

Осе, брати, і наша рідна Січ.

2-й БУРЛАКА.

Давно вже я не був на нїй, коханій...

3-й БУРЛАКА.

Ох-ох, ох-ох! Тиняючись собі
По всіх сьвітах про неї ми й забули!
(Хтось іде зза дерев.)
А он-де хтось іде поміж кущів
Чи се не єсть який знакомець наський?
(Виходить козак.)
Отак і є, — та се-ж Чупрун Грицько!

КОЗАК.

А хто мене у біса окликає?

3-й БУРЛАКА.

Здоров, Грицько! Хіба вже й не пізнав?

КОЗАК.

Не вже Панько? О, друже! *(Обнима єго.)*
Відкіля-ж ти?
Як заблудив у нашу матїр-Січ?

3-й БУРЛАКА.

А от забрів простенько з України!

КОЗАК.

Що-ж чути в вас? Як люд у вас живе?
Чи радісно, чи зносить скрут та горе?

3-й БУРЛАКА.

Та де тобі! І день і ніч стражда.
І мук отих повік не одбереть ся.